

Als onderdeel van de Vijfde infanterie-brigade hebben de Gurkha's, trouwe handlangers van het Britse Imperium, op de Falklandeilanden wederom hun krijgskundig nut bewezen.

De vechtjassen uit de Himalaya vormen een geducht anachronisme. Ze koesteren hun tradities, hun folklore, hun eer. Ongeachte laten ze zich huurlingen noemen, al speken ze met hun wedde de Nepalese schatkist. Portret van een strijderskaste.

Cas de Stoppelaar

IN DE onderofficiers mess van het Zevende Regiment Duke of Edinburgh's Own Gurkha Rifles is 's avonds om half acht iedereen in krijtstreep of blazer gekleed. Alleen ik niet, want ik draag een trui. Sommige Nepalezen dragen ook okblood-schoenen met ingenaide neuzen, anderen weten zich in de Britse tradities te handhaven met manchetknopen in de vorm van twee gekruiste Kukri's — het befaamde Gurkha-mes. Allen hebben hun linkerhand in de broekzak en de rechterhand om een pint bier. Men staat in een halve cirkel om de bar, waarachter een jonger regimentlid hard aan het werk is de glazen vol te houden.

'We vinden het verdomd jammer dat we zelf niet meeknoken op de Falkland-eilanden', zegt Sergeant Pratapsingh Limbu. 'Maar onze jongens doen het voortreffelijk. Het is heel goed voor de naam van het Zevende', zegt Krishnabhadur Pun.

Dat de achtergebleven Rear-party gevuld is met kneuzen laat zich niet veronderstellen. Het zijn allen forse mannen, sterk als beren — en razendsnel, zoals bleek tijdens de basketbalwedstrijd die ik zojuist mocht aanschouwen. Ze zeggen het ook heerlijk te vinden in het leger. Dus aan de mentaliteit kan het evenmin liggen.

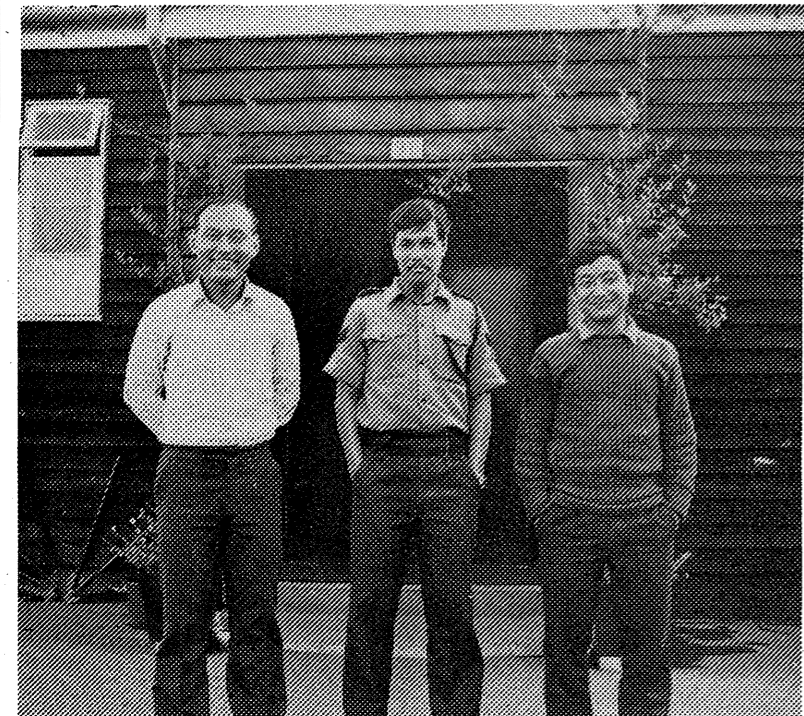
De 30-jarige Purnabhadur Rai, een reus die een halve kop boven mij uitsteekt en zijn pint in één ademloze teug naar binnen giet: 'Ik zit nu vijftien jaar in The British Army, en ik heb nog zo'n acht jaar te gaan. Zo'n Falklandoorlog is gewoon heel goed voor je promotie. Het komt misschien maar één keer in je leven voor, zo'n buitenkansje. En laat ik nou net m'n enkel verstuiken, vlak voor we zouden vertrekken!'

Spijtig bestelt hij een nieuw glas, maar een ander is hem al voor, als troost. Er komt onder bulderend gelach een lekkere D.D. voor hem — een Double Diamond bier, maar in het Nepalees is Didi ook: 'zusje' of 'meisje'. De sfeer in de onderofficiersmess van de zevende Gurkha-Rifles is niet meer stuk te krijgen.

Tegen achten gaan we wat eten. Het probleem dat ik zonder dat niet aan tafel mag verschijnen, wordt elegant opgelost door mijn nieuwe vriend Ram Chhetri, die in de hoek van de gang een voorgestrikte das met wapentjes uit de zak van zijn jasje haalt: 'Doet u deze maar even om, dat is beter'. Met een lichte blos op de wangen trek ik me terug, alvorens me bij de onderofficieren aan tafel te schikken.

De Queen's Gurkha Officers zitten aan een aparte tafel. Zij zijn gemiddeld wat groter, dikker en ouder dan de Warrant Officers, en dragen het haar dichtter naar het midden van de schedel gescheiden. Ze eten moeiteloos met mes en vork, al zegt één hunner dat hij ondanks alles toch zijn rechterhand refereert: 'Je hebt meer voeling met je rijst.'

Gurkha's voor de mess van het Zevende Regiment Duke of Edinburgh's Own Gurkha Rifles

GESEL DER SLAGVELDEN

de ernst waarmee ze hun krijgstocht volvoerden, sneden ze de overwonnen inwoners van Kirtipur de neus en de lippen af, behalve van blaas-muzikanten, want de Gurkha's hielden van pijpermuziek. Een zendeling, Father Giuseppe, beschrijft de vreemde ervaring om te moeten werken in een stad 'die gevuld is met levende schedels'. De enige overgebleven bewapende man in Gorkha is een slaperige militair bij de tempel, die mij

Maar het mag niet in het Britse leger. Kasteverschillen zijn er niet meer. De 'rangen' van Gurung of Chhetri zijn uitgewist en vervangen door die van Rifleman en Lieutenant. De kok draagt een witte muts. De barkeeper mengt met evenveel gemak een 'Harvey's Wallbanger' als een 'Hongkong Flashlight'. Alleen de afwasvrouwen zijn van een andere kaste. Die zijn Engels. Groot en dik, met rode hoofden van de stoom, hangen ze boven de afwasteilen, minzaam toegesproken door de kok.

OP ONZE pelgrimstocht naar de geschiedenis der Gurkha's komen we uit het noorden van Nepal, uit het dal van de Darondi Khola, een rivier die zijn oorsprong vindt op de flanken van de Baudha Himal. Hij stroomt in een boog om het stad-

verhindert foto's te nemen. De vloer kleeft van het bloed, zij-het van kippe-offers aan Durga. Het uitzicht naar het noorden doet begrijpen waarom Prity Narayan zich hier vestigde. Hoog en wit torent de Manaslu uit boven de natte rijstlanden. In het zuiden ligt het moderne Gorkha, een stad die zich in een nieuw tijdsgewricht mag wanen getuige de zojuist geopende asfaltweg, waarop bussen en trucs grote roetwolken uitblazen.

Over de zuidwestelijke heuvels, in India, ligt Chitor, waar rond de veertiende eeuw (de overlevering bestaat ten dele uit legendes) de Rajput-vorst Fateh Sing zijn dochter ten huwelijk gevraagd zag door de machtige Moghul-keizer uit Centraal India. Fateh Sing voelde zich zeer vereerd, maar aarzelde toch niet de keizer mede te delen dat deze uit een lagere kaste stamde, en dat het eigenlijk voor zijn dochter, prinses van Chitor, een meesallance was. De keizer viel toen Chitor aan, doodde Fateh Sing en de Rajputs zwermden in paniek uit over noord-India. Eén hunner nakomelingen, Micha Khan, maakte zich in 1495 koning van een heuvel nabij Gorkha, en die lijn plantte zich voort. Althans volgens Perceval Landon, die in een lange voetnoot een zekere Colonel Tod aanhaalt. (1)

De Gurkha's waren na hun succesvolle verovering van Kathmandu in 1768 niet meer te stuiten. Ze stormden met een leger van 18.000 man Tibet binnen en namen zonder slag of stoot Tashi Lunpo in, waar de Dalai Lama

een paleis bezat. De Chinezen in Peking raakten buitengewoon opgewonden en stuurden een leger. De vrede kon maar net worden getekend voordat Kathmandu werd bezet.

De East India Company in de persoon van Colonel Kirkpatrick werd door de Gurkha's nog te hulp geroepen, maar hij arriveerde te laat, zij het op tijd om een voortreffelijk boek te schrijven (2).

Dan maar naar het zuiden. Op het toppunt van zijn macht reikte het Gurkha-rijk van Kashmir in het westen, Sikkim in het oosten tot diep in de Gangesvlakte. Dit ging de Britten van de East India Company werkelijk tē ver. Ze sloegen terug, zij het met moeite.

In de 'Nepal War' (1814 - 1816) wist General Ochterlony met een complete divisie doot te stoten, vechtend tegen een kleiner aantal Nepalezen, die zich als tijgers verdedigden. De taaiheid van de Gurkha's wekte zijn diepe ontzag, zodat hij in een zeer lovend rapport aan zijn regering schreef: 'Bij één van de gevechten kwam een gewonde Nepalese officier met een witte vlag op ons af. Toen hij behandeld en verbonden was, vroeg hij keurig toestemming om weer terug naar zijn linies te mogen en tegen ons verder te vechten. In oprechtheid van dit krijgevolk doet mij weldadig aan'. Op 3 maart 1816 werd de vrede an Segauli getekend, en Nepal kreeg niet lang daarna de vorm die het thans nog heeft.

HET GURKHA-Museum Bij de Queen's Barracks in Aldershot wordt beheerd door de ltcoll M. Dewing, een gepensioneerde Brit die zijn leven lang met de Gurkha's heeft opgetrokken en thans vergeeld wordt door een bullterrier. Hij heeft zijn museum tot de d'k toe volgestapt met allerhandewapentuig, medailles, paradekleding en strijdtoneelen van gipsen karton. Aan de wand hangt een historisch overzicht van 'The Brigade of Gurkha's'. Hij wijst met een zekere trots op het Wapen van het Tweede regiment, het oudste, dat in 1815 (dus nog tijdens de Nepal War) in Sirmoor werd opgericht: the 2nd King Edward's Own Gurkha Rifles (The Sirmoor Rifles). Hodgson vermeldde de voordelen van Gurkha's als militairen boven Indiërs: 'Ze zijn taaier, sneller en nemen bovendien minder tijd voor hun rituelen. Ze wassen alleen hun handen, werken binnen een half uur hun voedsel naar binnen en hoeven niet, zoals de Indiërs uit de Oost-India Compagnie, eerst van top tot teen in het bad voordat ze eindelijk aan tafel gaan.' (3)

sen lijkt enigszins overdreven want het Zevende is precies zo uitgerust als alle andere legeronderdelen. Al zegt Captain Pratapsingh Limbu: 'Wij hebben bij de bewapening helaas de laagste prioriteit. Onze geweren zijn

hun nek, op blote voeten, nauwelijks gekleed, zonder veel te eten te krijgen. 'Lt-Col. Dewing: 'Wij zijn gewoon te slap, dat is het verschil. En ze doen wat je ze opdraagt.'

Het grootste misverstand omtrent de Gurkha's is dat ze allen uit Gorkha komen. In Nepal woont een verscheidenheid aan volkjes, alle van verschillende afkomst en met andere talen. De Gurkha soldaten worden met name gerecruiteerd uit de Tamangs, de Rai's, de Limbu's, de Mangars, en de Gurungs, en in mindere mate uit de Sherpa's en de Newars. Een paar Chhetri's zitten er tussen (geen 'volk' maar een 'kaste').

Een Gurkha zal nooit Brahmaan zijn (de priesterkaste krijg je niet voor de krijgsdienst) en ook geen Tibetaan (hun mentaliteit is iets té wild en krijgszuchtig).

De Brigade of Gurkha's kent thans vier regimenten (in totaal zes bataljons) met luisterrijke namen en bijpassende paradekleding: het reeds genoemde Tweede en Zevende, de 6th Queen Elizabeth's Own Gurkha Rifles en de 10th Princess Mary's Own Gurkha Rifles. Het zijn in totaal 8500 man, waaronder ook nog wat kleinere eenheden schuilen zoals de Queen's Gurkha Engineers, een Transport Regiment en de Queen's Gurkha Signals. Alle onderdelen wisselen om de zoveel jaar van legerplaats, en weten zich altijd zonder veel problemen aan te passen in Hongkong, Brunei, Belize (Zuid-Amerika) of Engeland.

Het toppunt van 'aanpassing' is het Gurkha Korps Doedelzakers. Op een foto in 'The Kukri, Journal of the Brigade of Gurkha's 1981' staat een in Schots pak en witte slokkousen gestoken Kirtiman Tamang, die de Doedelzak Wisselbeker krijgt aangereikt uit handen van de heer Elice Mc Donald Jr uit Delaware USA.

BEHALVE goede vechters en doedelzakspelers zijn de Gurkha's ook goede Mess-gangers. Het enige Nederlandse 'lifetime Honorary Member' van een Gurkha regiment (het Zevende), Chris Lammers, ex-Honoraire consul-generaal in Brunei, maakt de indruk hieromtrent deskundig te zijn. Zijn omgang met de Gurkha's in Brunei duurt achttien jaar en is onderwerp van een bespiegeling in zijn particuliere Gurkha-museum aan de Dorpsstraat in Zwartewaal.

Temidden van de meest uiteenlopende verzameling Kukri's die ik ooit heb gezien (versierd met zilver, toeristen-kukri's met ivoor en fluweel, een glazen mes gevuld met whisky, een grote voor het slachten van ossen, een kleine voor een kip en een middelgrote voor de Argentijnen) zegt hij met een blik van verstandhouding: 'Drinken? Man, als vis-sen!' Dit wordt later bevestigd door een regimentsaccountant in Londen: 'De week voor hun Dasaai-feest weten ze hier met 800 man voor 8000 Engelse ponden aan bier weg te werken. Het is hier dan heel gezellig!'

Overigens zijn de bewoners van het dorp Fleet en Aldershot zeer op 'hun' Gurkha's gesteld. Ze hebben een goede naam, zien er netjes uit, gedragen zich beleefd, en spenderen veel in de plaatselijke winkels. Een taxichauffeur: 'Ze hebben tenminste de moed om gewoon weg te lopen als iemand in een pub of op straat hen beleedigt. Er is ook een door hen bezochte publike dame in het dorp, maar zelfs daar staan ze keurig in het gelid.'

Behalve dat niet alle Gurkha's uit Gorkha komen, zitten ze ook niet allen in het Britse leger. Na de onafhankelijkheid van India in 1947 zijn er daar 50.000 tot 70.000 achtergebleven en die dienen nu nog. Ook is het een misverstand dat er 'Gurkha's' in Libanon zitten. Dit is gewoon de

Chris Lammers in zijn particuliere Gurkha-museum in Zwartewaal

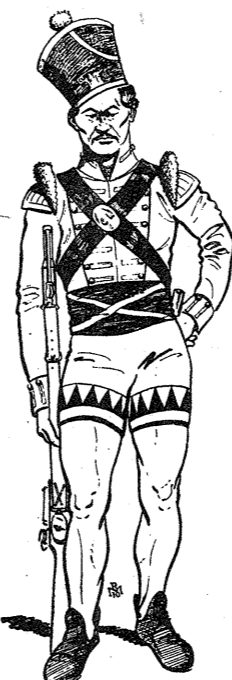
DE GURKHA'S VAN KATHMANDU TOT DE FALKLANDS EN VERDER

De Gurkha's voldeden uitstekend tijdens de Sepoy opstand ('The Indian Mutiny') in 1857. Ze vochten zich beroemd in de beide Afghaanse oorlogen. De Nepalese Maharadja 'Sir' Chandra Shamsher Jang Bahadur Rana bood de Engelsen in 1914 200.000 man huurlingen aan, van wie er 55.000 man reguliere troepen waren en er uiteindelijk niet minder dan 20.000 sneuvelden. We zien op de foto's in het museum hoe de Nepalezen met getrokken messen door het Franse heuvelland sluipen.

In de Tweede Wereldoorlog waren er 130.000 Gurkha's actief in El-Alamein, in Monte Cassino en vooral in Birma, waar ze de schrik van de Japanners waren. De Nepalezen behaalden in die kokendhete jungles, waar Sikhs geheel te kort schoten, de ene overwinning op de andere. Als trofee uit die veldslagen staat er een groot, groen kanon van Japanse makelij op het grasveldje, bij het museum in Aldershot.

In het zeer recente verleden deden ze het goed op de Falklandeilanden, als onderdeel van de Vijfde infanterie-brigade. The Times beschreef hoe de Argentijnen in paniek de benen namen toen de Nepalezen met getrokken Kukri's Mount William bestormden, vier kilometer van Port Stanley. Die getrokken mes-

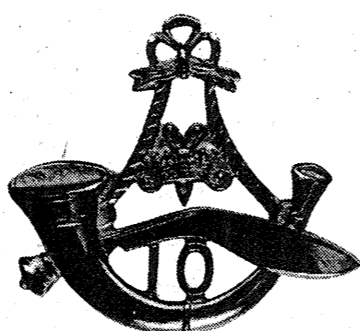
Sepoy Cuttack Legioen, 1817

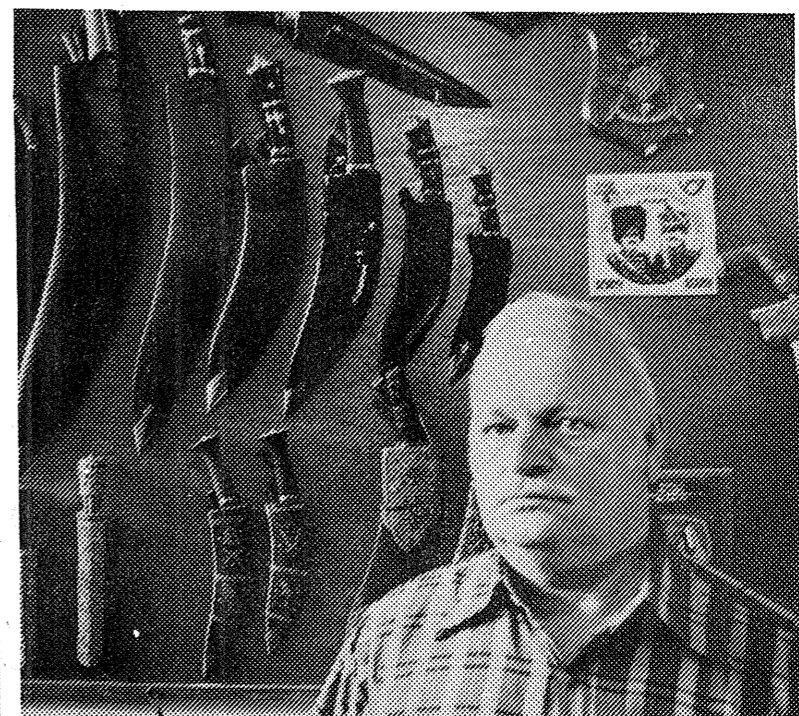
Naik, paradedtenue, 1936

Wapen van het 6de Regiment Queen Elizabeth's Own Gurkha Rifles

Wapen van het 10de Regiment Princess Mary's Own Gurkha Rifles

FOTO'S CAS DE STOPPELAAR

Vervolg op pagina 9